

REFERAT Klima & Miljøudvalget 2022-2025 d. 23-05-2025

Mødedato Fredag d. 23. maj 2025 kl. 08:30

Mødested Mødelokale Havet

Mødedeltagere Alex Fritz Sørensen (V) (Afbud), Anders Rohr Jørgensen (V), Dino Selimovic (C), Jørgen Ahlquist (A), Jørn Boesen Andersen (F), Karin Schwartz (A), Kurt Bjerrum (V)

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Ribe Mølle dam - Proces for Natura 2000-grænsejustering.....	5
Høring af genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027.....	9
Information, forespørgsler og orientering.....	15
Lukket: Godkendelse af underskriftsblad.....	17

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Godkendt.

Karin Hansen-Schwartz deltog ikke i behandlingen af punktet.

Afbud: Alex Fritz Sørensen

Punkt 2: Ribe Mølledam - Proces for Natura 2000-grænsejustering

MIS-25/001154

Resumé

Klima & Miljøudvalget har bedt forvaltning om en redegørelse for, hvordan Ribe Mølledam kan tages ud af Natura 2000-udpegningen.

Udpegning af Natura 2000-afgrænsningen ligger i Staten hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Forvaltning har spurgt SGAV ind til, hvordan kommunen kan få startet en proces op, omkring justering af Natura 2000-afgrænsning.

Klima & Miljøudvalget skal tage sagen til efterretning.

Sagsfremstilling

Grundkort/Luftfoto (CC BY) KDS (CC BY) GeoDanmark © Geodatastyrelsen © Hexagon.
Ikke nødvendigvis ajourført og målfast. Ingen retsgyldighed.

Med baggrund i problematikken om, ikke at have mulighed for at foretage oprensninger og grødeskæringer i Ribe Mølledam grundet områdets udpegning som Natura 2000-område, har udvalget ønsket at få en redegørelse for, hvordan Natura 2000-udpegningen kan fjernes for et område.

EU's naturbeskyttelsesdirektiver, fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet, pålægger EU's medlemslande at bevare en række arter og naturtyper, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Det skal ske ved at udpege særlige områder, hvor disse arter og naturtyper er beskyttede. Naturbeskyttelsesdirektiverne er grundlaget for Natura 2000 som tilsammen udgøres af

habitatområderne og fuglebeskyttelsesområderne.

Det er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø der er myndighed for udpegning af Natura 2000-områderne. Det er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø der skal behandle et ønske om at fjerne Natura 2000-udpegningen for Ribe Mølledam. Der findes dog ikke en officiel køreplan for, hvordan Natura 2000-udpegningen for et område fjernes.

Forvaltningen har i mail af 24.4.2025 spurgt SGAV ind til, hvordan kommunen kan få startet en proces op, omkring justering af Natura 2000-afgrænsningen af området omkring Ribe Mølledam. SGAV er blevet spurgt om:

1. En teoretisk køreplan for selve processen.
2. En vurdering af sandsynligheden for at EU vil godkende en ændring af et habitatområde, hvor centrale dele af et å-system fjernes fra Natura 2000.
3. En vurdering af sandsynligheden for at EU vil godkende en ændring af et habitatområde, hvor centrale dele af et å-system fjernes fra Natura 2000 med en forbedret passageløsning i forhold til den nuværende situation, hvor sluserne fungerer som barrierer.

Miljøstyrelsen gennemførte i perioden 2016-2018/19 en proces, hvor grænserne for Natura 2000-områderne blev justeret. Denne justering er for habitatområderne endnu ikke godkendt i EU. SGAV er spurgt ind til status.

Ved den tidligere revision var det et krav, at ændringer skulle give naturfagligt mening ift. formålet om naturbevaring og biodiversitet og honorere EU-krav om dokumentation for ændringer og et vist volumen i udpegningerne (20-60% af national forekomst).

Ribe Mølledam kom med i udpegningen af Natura 2000-området i den supplerende udpegning af habitatområder. Der kom i høring i 2001 på baggrund af, at Europa-Kommissionen vurderede, at der var behov for at forbedre den danske udpegning bl.a. for følgende arter og naturtyper 3260 Vandløb med vandplanter og 1096 bæklampret, som begge findes i Ribe Mølledam.

Lovgrundlag, planer mv.

Bekendtgørelse 2023-08-21 nr. 1098 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Bekendtgørelse 2004-08-25 nr. 902 om ændring af bekendtgørelse om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder

Habitatdirektivet. Rådets direktiv af 1992-05-21 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (92/43)

Kompetencer

Klima & Miljøudvalget

Planmæssige konsekvenser

En justering af Natura 2000-afgrænsningen, hvor der fjernes arealer fra udpegningen vil ikke have planmæssige konsekvenser. Kommuneplanen kan efterfølgende tilpasses i fornødent omfang.

Vurdering herunder alternativer

Forløbet vil afhænge af SGAVs svar.

Der skal formodentligt dokumenteres, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget kan oppebæres, ved en reduktion af Natura 2000-området.

Selvom området udtages af Natura 2000 er der stadig §3 restriktioner i Naturbeskyttelsesloven, som der skal søges dispensation for. Der skal vurderes i forhold til det tilgrænsende Natura 2000 område.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller, at sagen tages til efterretning.

Beslutning

Taget til efterretning.

Karin Hansen-Schwartz deltog ikke i behandlingen af punktet.

Afbud: Alex Fritz Sørensen

Punkt 3: Høring af genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027

EMN-25/0003676

Bilag

Udkast til vandområdeplaner 2021-2027 (genbesøg) OBS: 300 sider

Teknisk notat - Høring af genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 (1)

Resumé

For at leve op til EU vandrammedirektiv, er Danmark opdelt i vandområdedistrikter. For områderne gælder vandområdeplaner, som fastsætter kvalitetskrav og indsatser. Vandområdeplanerne er en samlet planlægning for at forbedre det danske vandmiljø. De skal sikre renere vand i Danmarks vandløb, søer, kystvande og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Staten har udsendt forslag til opdatering af de eksisterende planer.

Kommunerne har mulighed for at kommentere på de opdaterede vandområdeplaner og indsatsprogrammer for perioden 2021-2027, der er i høring i perioden 20. december 2024 – 20. juni 2025. Kommunerne har en central rolle når vandområdeplanernes indsatser skal gennemføres.

I genbesøget af vandområdeplanerne for tredje planperiode er der planlagt væsentlige yderligere indsatser for vandløb, søer, kystvande og miljøfarlige forurenende stoffer for at sikre, at kendt indsatsbehov håndteres mhp. at opnå målet i vandrammedirektivet om god økologisk og kemisk tilstand. Nye udviklingsprojekter skal desuden afdække tilstanden, hvor den i dag er ukendt, og sikre grundlag for afklaring af egnede omkostningseffektive indsatser.

Indsatsprogrammet for vandløb i Esbjerg Kommune er i udkastet udvidet med strækningbaserede indsatser på 70,6 km vandløb, etablering af miniådale på 3,38 km, fjernelse af én fysisk spærring og åbning af 4 rørlægninger. Herudover skal der ske opsporing af kilder til forurenende stoffer i overfladevand på ca. 42 km. Herudover er der sket ændringer, hvor ny viden har medført ændrede tilstandsvurderinger.

Teknik & Miljø har en række bemærkninger og anbefalinger til Ministeriet for Grøn Treparts høringsmateriale, hvad angår søer, vandløb, kystvande og miljøfarlige forurenende stoffer.

Klima & Miljøudvalget skal tage stilling til, at det indstilles til Byrådet, at Teknisk notat - Høring af genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 fremsendes til Ministeriet for Grøn Trepert.

Sagsfremstilling

Ministeriet for Grøn Trepert har den 20. december 2024 sendt udkast til opdaterede vandområdeplaner 2021-2027 og indsatsprogrammer i offentlig høring fra den 20. december 2024 til den 20. juni 2025 sammen med tilhørende opdaterede bekendtgørelser. Vandområdeplanerne beskriver en samlet plan for et godt vandmiljø for vandløb, søer, kystvande og grundvand for perioden. Der er som en del af planlægningen fastlagt konkrete mål og indsatsprogrammer, som skal sikre, at målene bliver nået. Esbjerg og Fanø kommuner ligger i vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Med aftale om grøn omstilling af dansk landbrug (Landbrugsaftalen) af 4. oktober 2021 blev det besluttet, at der skal sikres en fuld implementering af vandrammedirektivet. I aftalen blev der besluttet et genbesøg af vandområdeplanerne i 2023/2024, hvor det skulle besluttes, hvordan det resterende kvælstofindsatsbehov håndteres ift. indsatsen til kystvande. For de resterende indsatsområder i vandområdeplanerne 2021-2027 (vandløb og søer) blev der planlagt et lignende

genbesøg i 2023/2024, hvor der tages stilling til det resterende indsatsbehov for vandløb, søer, kystvande, samt miljøfarlige forurenende stoffer.

Teknik & Miljø har gennemgået høringsmaterialet, og har følgende bemærkninger til de forskellige områder.

Det er som udgangspunkt positivt, at der med genbesøget lægges op til yderligere indsatser for vandmiljøet.

Med de nu korte frister til indsatserne, medfører det urimelige forventninger i forhold til kommunerne, herunder kommunernes adgang til ressourcer, procedurekrav for indsatsen, og manglende statslig videns indsamling om den økologiske tilstand i vandløb, søer og kystvande.

Kystvande

Det faglige grundlag for fastsættelse af målbelastninger og beregning af indsatsbehov er opdateret ifm. genbesøget. Da der udestår en række beslutninger vedrørende den præcise fordeling mellem markregulering og udtagning, er kvælstofindsatsen i høringsversionen ikke beskrevet fuldt ud. I den endelige vandområdeplan forventes den fulde fordeling af virkemidler at fremgå.

Søer

Ved genbesøget er den økologiske tilstand alene revurderet, hvor nye data for miljøfarlige forurenende stoffer fører til ændrede tilstandsvurderinger. Ved hjælp af et udviklingsprojekt arbejdes der hen mod, at der på et senere tidspunkt kan implementeres en mere bæredygtig fosforregulering.

- Der er på trods af manglende målopfyldelse kun fastsat indsatser overfor regnbetingede udløb fra overløb til Marbæk Vest og Munkesø i Esbjerg Kommune og på Fanø.
- Teknik & Miljø har ikke kendskab til overløbsbygværker med udløb til Marbæk Vest.
- Planen igangsætter flere tiltag for at mindske fosfortilførslen bl.a. flere fosfor-vådområder, en ny tilskudsordning for træer langs vandløb igangsætter samt nedsætte fosforlofterne, så der på sigt kommer mindre fosfor til søerne.

Vandløb

- Foranstaltningerne til forbedring af den fysiske tilstand i vandløb med manglende målopfyldelse er suppleret med indsats, hvor det vurderes, at de fysiske forhold ikke understøtter opnåelse af miljømålet. Indsatsbehovet er angivet som "strækningsbaseret indsatsbehov". Derudover er der yderligere tilføjet indsatser i form af fjernelse spærringer inklusive rørlægninger, der vurderes at have væsentlig betydning for muligheden for målopfyldelse.
- Teknik & Miljø bemærker at det ikke er muligt at gennemføre alle nye indsatser inden udgangen af 2027. Der er reelt kun 2 år til rådighed til de indsatser, som genbesøget planlægger. Nogle indsatser har desuden en kompleksitet og størrelse, som gør at de kan trække ud. Alle indsatser forventes dog igangsat, men realiseringerne forventes at strække sig ud over planperioden.

- Teknik & Miljø bemærker at der ifm. genbesøget er nye indsatser, som tidligere er forundersøgt og opgivet pga. omkostningseffektivitet eller konstateret målopfyldelse. Det gælder bl.a. spærringen ved Nebel Sø (RIB-00258) og en okkerindsats i Roager Vesterbæk (o1479).
- Teknik & Miljø bemærker, at der mangler viden om den økologiske tilstand i mange af kommunens vandløb. Det er særligt parametrene vandplanter (makrofytter) og alger (fytobenthos), hvis tilstand ofte er ukendte.
- Det er statens opgave at indsamle den nødvendige basisviden om den reelle økologiske tilstand, og den viden mangler flere steder.

Grundvand

Der er gennemført enkelte nye afgrænsninger, ligesom der er gennemført grupperinger af grundvandsforekomster samt opnået viden fra udviklingsprojekter.

- Teknik & Miljø har ingen bemærkninger hertil.

Miljøfremmede stoffer

For miljøfarlige stoffer i overfladevandområder gennemføres der ved genbesøget en opdatering af tilstandsvurderinger, der fastsættes miljømål og indsatsprogrammer på grundlag af nye data, og der anvendes nye metoder til at vurdere tilstanden i visse vandområder. Der er manglende målopfyldelse i betydeligt flere vandløbsvandområder end ved tilstandsvurderingen i forbindelse med vandområdeplanerne 2021-2027.

Tilsvarende gør sig gældende for kemisk tilstand i vandløbsvandområder på grund af overskridelse af miljøkvalitetskravet for de prioriterede stoffer bly, cadmium og nikkel. Der skal ske opsporing af lokale kilder til forurenende stoffer i overfladevand på 42 km vandløb i Esbjerg Kommune.

- Teknik & Miljø finder det positivt, at vidensgrundlaget er blevet forbedret, og at der følges op med gennemførelse af kildeopsporing samt et virkemiddelkatalog til fastlæggelse af passende indsatser.
- Teknik & Miljø læser indsatskravet om kildeopsporing for de miljøfarlige forurenende stoffer (MFS) sådan, at Esbjerg Kommune efter konkret henvendelse fra Miljøstyrelsen skal gennemføre en opsporing og vurdering af de lokale kilder.

Regnvandsbetingede udløb

Der er ikke nye indsatser i Esbjerg Kommune overfor regnbetingede udløb. Teknik & Miljø genfremsender nedenstående bemærkninger fra 2022:

- I dialog med DIN Forsyning har Esbjerg Kommune vurderet, at det ikke vil være muligt at gennemføre en indsats over for overløbsbygværk UM06, UL04 og UL08 i perioden for Vandområdeplan 2021-2027. De øvrige indsatser vil alle blive afsluttet inden for planperioden. Dette skyldes, at det vil få meget store konsekvenser for DIN Forsynings

økonomiske ramme og gennemførelse af nødvendige kloakreovering projekter forårsaget af kloaksystemets tilstand, projekter med klimatilpasning, gennemførelse af en rimelig trafikafvikling og rimelig advisering af borgerne i forhold til opsparing til separering på egen grund

Ovenstående bemærkninger med uddybende kommentarer er samlet i Teknisk notat - Høringssvar til Vandområdeplan 2021-2027. Notatet fremsendes til Fanø Kommune til orientering.

Vision 2025

Indsatsprogrammet er i tråd med Esbjerg Kommunes vision om at være en grøn foregangskommune, der prioriterer bæredygtighed og innovative klimaløsninger.

Lovgrundlag, planer mv.

Udkast til Bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande

Udkast til Bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål

Udkast til Bekendtgørelse om overvågning

Udkast til Bekendtgørelse om basisanalyser

Udkast til Bekendtgørelse om indsatser

Udkast til Bekendtgørelse om miljømål

Økonomi

Indsatsprogrammets realisering finansieres af Staten efter ansøgning fra kommunerne.

Kompetencer

Klima & Miljøudvalget > Økonomiudvalget > Byrådet

Planmæssige konsekvenser

Vandområdeplanen er bindende for kommunens administration af lovgivningen. Kommuneplanen må ikke stride mod Vandområdeplanen. Kommunen er forpligtet til at gennemføre de indsatser, der fremgår af den vedtagne Vandområdeplan 2021-2027, og nå den målopfyldelse Vandområdeplanen foreskriver.

Vurdering herunder alternativer

Kommunernes implementering af indsatsprogrammet er lovbestemt, og det giver derfor god mening at bruge denne mulighed til at gøre Ministeriet for Grøn Trepart opmærksom på fejl, mangler, uhensigtsmæssigheder m.v.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller, at det indstilles til Byrådet, at Teknisk notat - Høring af genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 fremsendes til Ministeriet for Grøn Trepert.

Beslutning

Godkendt.

Afbud: Alex Fritz Sørensen

Punkt 4: Information, forespørgsler og orientering

Information/forespørgsler

- Møde i det rådgivende udvalg for Vadehavet
- Udvalgsstruktur
- Planlægning for vedvarende energi
- Grøn trepart

Generel orientering

Intet.

Afgørelse truffet af forvaltningen eller efter bemyndigelse

Intet.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller, at udvalget orienteres.

Beslutning

Orientering givet.

Afbud: Alex Fritz Sørensen

Punkt 5: Lukket: Godkendelse af underskriftsblad